

RETRATS DEL NATURAL
ISABEL ALONSO DÁVILA
PROFESSORA D'HISTÒRIA. PRESIDENTA DE DRET A MORIR DIGNAMENT

(124)



MANOLO GARCÍA

El compromís d'elegir què i com


TONI VALL
BARCELONA

“Durant deu anys la meva mare va anar desapareixent d'aquest món”. ¿Una pèrdua pot ser dolorosa i enriquidora alhora? La paradoxa pot manifestar-se amb tota la cruesa en molts moments de la nostra vida. A la Isabel li va passar mentre assistia a allò que descriu amb eloqüència en aquesta frase serena i punyent, que descriu el devesall de sentiments que encara avui li genera pensar en el lent però devastador procés degeneratiu que l'Alzheimer va infligir a la seva mare, a qui sempre hauria volgut recordar com la dona independent i lluitadora que va ser. Va criar vuit fills i va conduir fins als vuitanta-dos anys, però els últims temps de la seva vida va ser una altra persona. Durant l'última estada en una residència hospitalària va haver de suportar un tractament d'alimentació nasoplàstica extremadament invasiu i dolorós per mantenir-la en vida, cosa que a la Isabel la va marcar profundament i la va conscienciar a foc sobre la necessitat imperiosa de la dignitat vital aplicada a la decadència física i psíquica de les persones i, esclar, també a la mort. “M'alegro

de tenir ara tota la informació possible sobre la qüestió, i espero no haver de passar, si em toca, pel mateix calvari que ella”, conclou. La mort digna, sí, el gran triomf de l'associació Dret a Morir Dignament (DMD) impulsada a mitjans dels anys vuitanta –amb Salvador Pàniker al capdavant– i que avui presideix la Isabel. “Reivindiquem l'eutanàsia per a qui la vulgui però avui en dia també els medicaments pal·liatius són molt útils”, concreta. I celebra que a partir de casos tan mediàtics com els de Ramón Sampederro i del metge de Leganés Luis Montes es va aconseguir matisar el Codi Penal que, fins llavors, en l'article 143 preveia càstigs severos per col·laboració amb el suïcidi.

La Isabel parla amb orgull d'aquesta batalla lliurada i guanyada, i en fa proselitisme perquè el tabú social sobre la mort pugui esvaïr-se cada vegada més i qui sap si un dia puguem parlar-ne i prendre decisions. “Per què hem de perdre la dignitat just al final de la nostra vida?” En el fons d'aquesta pregunta hi ha la veritat d'algú que ha dedicat la seva al compromís polític, social i educatiu. El que m'ha explicat fins ara és tan sols un capítol recent d'un trajecte intens que ella ha conduït amb determinació, sense certeses però amb moltes intuïcions, que comença quan de molt jove ja somiava que volia treballar a l'es-

Patiment
La mort agònica de la seva mare la va colpir i no vol passar pel mateix calvari

Resistència
Durant la part final del franquisme la van detenir i empresonar tres vegades

tranger. I ho va aconseguir. La carrera d'història i les oposicions guanyades –no sense angúnies i entrebancs– de professora d'institut la van portar a exercir 33 anys de mestra d'història. Ha treballat en escoles catalanes i també a França, Itàlia, Anglaterra i l'Argentina. Tants anys d'ofici l'han fet valorar especialment el contacte constant amb els joves com a fórmula infal·lible de mantenir viu i fecund el pensament, d'absorbir sempre els influxos regeneradors de la joventut i alhora intentar-los transmetre valors de responsabilitat. És una feina que ha sigut poc valorada, considera. Millor que no parlem, doncs, d'aquella concepció neoliberal de nou encuny que considera els mestres figures supèrflues, fàcilment substituïbles per falòrnies digitals. Ho té claríssim: com es pot explicar amb paraules la sensació que un mestre experimenta quan es troba un antic alumne que li agraeix com va ser d'important que els seus camins es creuessin?

Lluita antifranquista

La Isabel va néixer i va estudiar a Salamanca, el seu pare era funcionari incrustat en l'aparell dissenyat pel franquisme i a ella aviat li va arribar la pulsio de l'antifranquisme. Primer a València, on va començar la carrera l'any 1969. El contacte amb el Partit Comunista i la re-

bel·lia permanent adoptada des dels moviments estudiantils la porta a ser detinguda i empresonada fins a tres vegades en pocs anys. Els dos últims els va fer a Granada, on es trasllada per acabar la carrera, ja que a València l'han expedientat després de la primera detenció. És processada pel Tribunal d'Ordre Públic i es passa un mes a la presó, des d'on veu per televisió la primera part de l'agonia de Franco, la tardor del 1975. En anys tan moguts i accidentats també es casa, i neix el seu fill, i també cultiva un vincle sòlid amb la reivindicació feminista, que floreix inexorable durant els anys convulsos de la Transició democràtica. De fet, molts dels seus estudis i publicacions al llarg dels anys –que combina amb la docència– estan centrats en els moviments de reeducació pedagògica per reivindicar la igualtat de drets entre homes i dones i la participació de les dones en el curs de la història.

Només cal aturar-se i pensar una mica en la trajectòria de la Isabel per veure de seguida que tots els capítols són baules de la mateixa cadena, que no hi ha gaires diferències entre lluitar a favor de les llibertats sotmeses, ensenyar història i voler que les persones marxem d'aquest món de la mateixa manera que hi hem habitat. Tan sols decidint com, elegint-ho amb llibertat. No hi pot haver una manera més bonica. —